

ŞƏRQ qapısı

Doğma, canım-varlığım qədr sevdiyim Azərbaycanım mənim qibləgahımdır

Qəzet 1921-ci ildən çıxır

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 100 (24.237)

6 iyun 2023-cü il, çərşənbə axşamı

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 30 qəpik

Birlik, bərabərlik, qardaşlıq rəmzi

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Türkiyədə işgüzar səfərdə olublar

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın səlahiyyətlərinin icrasına başlama mərasimində iştirak etmək üçün iyunun 3-də Ankaraya işgüzar səfər edib.

Ankara şəhərinin Esenboğa Hava Limanında dövlətimizin başçısını və birinci xanım Mehriban Əliyevanı rəsmi şəxslər qarşılayıblar.

İyunun 3-də Ankarada Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın səlahiyyətlərinin icrasına başlaması mərasimi keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva mərasimdə iştirak ediblər.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan və xanımı Əminə Ərdoğan mərasimdə iştirak edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi, birinci xanım Mehriban Əliyevanı, digər dövlət və hökumət başçılarını, nümayəndə heyətlərinin rəhbərlərini salamladılar.

Mərasimdə Türkiyə Respublikasının qurucusu Mustafa Kamal Atatürkün, şəhidlərin və fevralın 6-da baş vermiş zəlzələ nəticəsində

həlak olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olundu.

Sonra Türkiyə Respublikasının Dövlət Himni – “İstiqlal Marşı” səsləndirildi.

Rəcəb Tayyib Ərdoğan çıxış edərək yənidən Prezident vəzifəsinə seçilməsi üçün ona etimad göstərən seçicilərə minnətdarlığını bildirdi. Mayın 28-də keçirilmiş seçkilərdə millətin iradəsinin əksini tapdığını, “Türkiyə yüzilliyi”nin başladığını və ölkənin sıçrayış mərhələsinin qapılarının açıldığını vurğulayan Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan siyasi və dini baxışlarından, etnik mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, 85 milyonluq əhalinin etimadını boşa çıxarmamaq üçün səylə çalışacaqlarını qeyd etdi. Türkiyə

Respublikasının yaradılmasının 100-cü ildönümündə sarsılmaz həmrəyliyə daha böyük ehtiyac duyulduğunu diqqətə çatdıran dövlət başçısı bu gün elan olunacaq yeni hökumətlə birlikdə “Türkiyə yüzilliyi” istiqamətində səylə çalışacaqlarını bildirərək dedi: “Gün bir olmaq, bərabər olmaq, min illik qardaşlığımızı daha da möhkəmləndirmək gündür. Gün övdladlarımızın aydın sabahlarına sahib çıxmaq gündür... Birlikdə “Türkiyə yüzilliyi”nin inşası üçün çiyin-çiyinə çalışmalıyıq”.

Türkiyə demokratiyasının bütün azadlıqların əksini tapdığı, mütərəqqi və əhatəli Konstitusiyaya ilə gücləndiriləcəyini qeyd edən Rəcəb Tayyib Ərdoğan növbəti beş il ərzində

Türkiyə Respublikasının şanını və şərəfini qorumaq, etibarını artırmaq və adını dünyada daha da ucaltmaq üçün var gücü ilə çalışacaqlarını vurğuladı.

Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan səlahiyyətlərinin icrasına başlaması mərasimində iştirak edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə, digər dövlət, hökumət başçılarına və qonaqlara bir daha minnətdarlığını bildirdi.

Sonra “Qurani-Kərim”dən ayələr oxundu, dualar edildi.

Xatırladaq ki, Rəcəb Tayyib Ərdoğan prezident seçkilərinin mayın 28-də keçirilmiş ikinci turunda 52,18 faiz səs toplayaraq qalib gəlib.

İyunun 3-də Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın adından mərasim iştirakçılarının şərəfinə şam yeməyi verilib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva tədbirdə iştirak ediblər.

AZƏRTAC

“Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikasının ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasının, təqribən, yarıməsrlük dövrü xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin fəaliyyəti ilə sıx bağlıdır. Məhz Ulu Öndərin çoxşaxəli fəaliyyəti sayəsində ölkəmizin bütün regionlarının, o cümlədən Naxçıvanın sosial-iqtisadi inkişafının möhkəm bünövrəsi qoyulmuşdur.

Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı sahəsində 2004-cü ildən etibarən qəbul edilmiş Dövlət proqramlarında nəzərdə tutulan tədbirlərin icrası Naxçıvan Muxtar Respublikasında iqtisadiyyatın inkişafı, yeni iş yerlərinin və müəssisələrin yaradılması, kommunal və sosial infrastruktur təminatı səviyyəsinin yüksəlməsi ilə nəticələnmişdir.

Dövlət proqramları çərçivəsində görülmüş işlər Naxçıvan Muxtar Respublikasının qarşıdakı illərdə də inkişafı üçün geniş imkanlar yaratmışdır. Hazırda bu imkanlardan istifadə edilməklə Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi həyatında, o cümlədən kənd yerlərində iqtisadi fəaliyyətin sürətləndirilməsi,

ölverişli biznes mühitinin formalaşdırılması, investisiyaların cəlb edilməsi nəticəsində ixracəyönlü dəyər zəncirinin qurulması və dayanıqlı iş yerlərinin yaradılması istiqamətlərində işlərin yeni keyfiyyət mərhələsinə keçməsi əsas prioritetlərdən birinə çevrilmişdir. Bu isə, öz növbəsində, Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafı ilə əlaqədar tədbirlərin, həmçinin kompleks proqramların hazırlanmasını və icrasının davam etdirilməsini nəzərdə tutur.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 3-cü və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, Naxçıvan Muxtar Respublikasında iqtisadiyyatın inkişafının davamlılığının təmin edilməsi, infrastrukturun və sosial xidmətlərin daha da yaxşılaşdırılması, əhalinin məşğulluğunun və maddi rifahının yüksəldilməsi məqsədilə **qərara alıram**:

1. “Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə təsdiq

edilən “Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı”nın (bundan sonra – Dövlət Proqramı) 2023-2024-cü illərdə maliyyələşdirilməsi ilə bağlı təkliflərini bir ay müddətində, 2025-2027-ci illərdə maliyyələşdirilməsi ilə bağlı təkliflərini isə 2024-cü il iyulun 1-dək hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

3.1. bu Sərəncamın 1-ci hissəsi ilə təsdiq edilən Dövlət Proqramının Tədbirlər Planına və müəyyən ediləcək maliyyə vəsaitinin həcminə uyğun olaraq üç ay müddətində 2023-2024-cü illər üzrə, 2024-cü il sentyabrın 1-dək isə 2025-2027-ci illər üzrə Tədbirlər Planında nəzərdə tutulmuş məsələlərin icrasının təmini üçün daha təfəssilatlı Tədbirlər planlarının layihələrini Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

3.2. Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin həyata keçirilməsini əlaqələndirsin və Dövlət Proqramının icrası barədə ildə bir

dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

3.3. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin icrasının monitorinqini və qiymətləndirilməsini, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin sifarişi əsasında, İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi həyata keçirsin.

5. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin maliyyələşdirilməsi məqsədilə hər il Azərbaycan Respublikası dövlət büdcəsinin, dövlət investisiya proqramlarının və Naxçıvan Muxtar Respublikası dövlət büdcəsinin tərtibi prosesində zəruri maliyyə vəsaitinin nəzərdə tutulması üçün müvafiq tədbirlər görsünlər.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 5 iyun 2023-cü il

NAXÇIVAN MUXTAR RESPUBLİKASININ SOSIAL-İQTİSADI İNKİŞAFINA DAİR 2023-2027-Cİ İLLƏR ÜÇÜN DÖVLƏT PROQRAMI

Mündəricat

1. Qısa xülasə.....	3
2. Qlobal trendlər.....	3
3. Mövcud vəziyyətin təhlili	4
4. Dövlət Proqramının məqsədi və prioritet istiqamətləri	7

5. Hədəf göstəriciləri.....	13
6. Dövlət Proqramının maliyyələşmə mənbələri	13
7. Dövlət Proqramının icrası, monitorinqi və qiymətləndirilməsi.....	13
8. Dövlət Proqramının həyata keçirilməsinə dair Tədbirlər Planı	14

Ardı 2-ci səhifədə

olaraq yüksəldilməsini təmin edən innovativ texnologiyalara əsaslanan ixtisasartırma təlimləri təşkil ediləcək, istedadlı uşaqlar üçün liseylərin və təmayülləşmənin əhatə dairəsi genişləndiriləcək, təhsil müəssisələrində elm, texnologiya, mühəndislik, incəsənət və riyaziyyat (STEAM) əsaslı tədrisin tətbiqi həyata keçiriləcək, Naxçıvan Dövlət Universitetinin nəzdində ingilisdilli orta məktəbin yaradılması layihəsi icra olunacaqdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında ali təhsilin keyfiyyətinin artırılması məqsədilə Naxçıvan Dövlət Universiteti ilə digər ölkələrin ali təhsil müəssisələri arasında əməkdaşlıq gücləndiriləcək, birgə proqramlar təşkil olunacaq, həmçinin ali təhsil müəssisələrində yeni məzmunlu proqramların (SABAH, ingilisdilli Tibb fakültəsi, tibbi tədqiqat klinikası və sair) tətbiqi üzrə layihələr həyata keçiriləcəkdir.

İnsan kapitalının inkişaf etdirilməsi məqsədilə peşə təhsilinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, o cümlədən əmək bazarının tələblərinə uyğun yeni ixtisasların tədrisi, peşə təhsilinin ayrı-ayrı səviyyələri üzrə tələbə qəbulu həyata keçiriləcəkdir. Peşə təhsili müəssisələrində ilk peşə, texniki peşə və yüksək texniki peşə təhsili səviyyələri üzrə fəaliyyətin təşkili peşə təhsilində mövcud sənaye müəssisələrinin tələblərinə uyğun olaraq qurulacaqdır. Muxtar respublikada əmək bazarının tələblərinə uyğun olaraq xidmət, turizm, informasiya texnologiyaları və digər istiqamətlərdə təlimlərin təşkili həyata keçiriləcək.

Naxçıvan Muxtar Respublikasında startap ekosisteminin inkişaf etdirilməsi, eyni zamanda Azərbaycanda və beynəlxalq arenada özəl sektorun innovasiyasını və inkişafını təşviq etmək üçün tədbirlər həyata keçiriləcək, Gənclərin İnkişaf və Karyera Mərkəzi yaradılacaqdır.

Bununla yanaşı, Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən dövlət orqanlarının (qurumlarının) fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə kadr potensialının inkişafına ehtiyac olduğunu nəzərə alaraq, yerli strukturların ölkənin müvafiq dövlət orqanları (qurumları) ilə intensiv təcrübə mübadiləsinin həyata keçirilməsi, əməkdaşların müvafiq təlim və təcrübə səfərlərinin təşkil edilməsi istiqamətində tədbirlər görülməcəkdir.

4.1.10. Prioritet 10. İnstitusional inkişaf

Təhsil sahəsi üzrə dövlət xidmətlərinin inkişaf etdirilməsi, optimallaşdırılması və rasionallaşdırılması üçün tədbirlər görülməcəkdir, məktəbdənkənar təhsil müəssisələrində səmərəli idarəetmə sistemi tətbiq olunacaqdır.

Mədəniyyət müəssisələri tərəfindən əhaliyə göstərilən xidmətlərin çeşidinin və keyfiyyətinin artırılması üçün həmin müəssisələrin fəaliyyətinin optimallaşdırılması və sahənin inkişafı ilə bağlı layihələr (tarix-memarlıq abidələrinin mövcud

vəziyyətinin qiymətləndirilməsi, bərpa layihələrinin hazırlanması, tarixi eksponatların qorunması, arxeoloji araşdırmalar aparılması və sair) həyata keçiriləcəkdir.

Əmək münasibətləri, məşğulluq, sosial müdafiə, tibb sahələrinə aid fəaliyyətlərin təşkili və dövlət xidmətlərinin inkişaf etdirilməsi məqsədilə bu sahələrdə göstərilən xidmətlər elektronlaşdırılacaqdır.

Eyni zamanda Naxçıvan iqtisadi rayonunun ümumi planı, Naxçıvan Muxtar Respublikası şəhərlərinin inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi üçün baş planlar hazırlanacaqdır.

Kənd təsərrüfatının dəstəklənməsi ilə bağlı fəaliyyətin və dövlət xidmətlərinin inkişaf etdirilməsi istiqamətində tədbirlər görülməcəkdir, mikro, kiçik və orta biznesin dəstəklənməsi istiqamətində fəaliyyətin inkişaf etdirilməsi məqsədilə xidmət mərkəzləri təşkil ediləcəkdir.

Dövlət əmlakının idarə olunması üzrə fəaliyyət və xidmətlər inkişaf etdirilməkdir, yeni sahələrin özəlləşdirməyə açılması, sağlamlaşdırılması və idarəetməyə verilməsi ilə bağlı tədbirlər görülməcəkdir.

Ümumilikdə, dövlət qurumlarının xidmətlərinin elektronlaşdırılması istiqamətində layihələr icra ediləcəkdir.

Bununla yanaşı, müvafiq institusional və peşəkar bacarıqların təkmilləşdirilməsi işlərinin həyata keçirilməsi məqsədilə beynəlxalq texniki dəstək və qrant layihələrinin Naxçıvan Muxtar Respublikasına cəlb edilməsi istiqamətində tədbirlər görülməcəkdir.

4.1.11. Prioritet 11. Ətraf mühitin mühafizəsinin gücləndirilməsi

Regionda ekoloji tarazlığın qorunması istiqamətində işlər davam etdiriləcək, bioloji müxtəlifliyin qorunması təmin olunacaq, meşə ilə örtülü ərazilərin, yaşıllıqların mühafizəsi gücləndiriləcək, meşəsalma və meşəbərpa tədbirlərinin davam etdirilməsi və yaşıllıq sahələrinin artırılması istiqamətində tədbirlər görülməcəkdir.

Eyni zamanda Naxçıvan Muxtar Respublikasında "yaşıl enerji" potensialının yaradılması, enerji səmərəliliyi və ekoloji təmiz texnologiyaların tətbiqi tədbirləri genişləndiriləcək, ekoloji təmiz və təhlükəsiz nəqliyyat vasitələrinin (minik avtomobilləri, avtobuslar və sair) dövriyyəsi stimullaşdırılacaqdır.

Regionun təbii resurs potensialından istifadənin davamlı artırılması üçün aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları) ilə birlikdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının təbii ehtiyatları üzrə araşdırmalar aparılması, potensial xammal ehtiyatlarının müəyyən edilməsi və təbii sərvətlərin iqtisadi dövriyyəyə cəlb edilməsi məqsədilə təkliflər hazırlanacaq, sudan qənaətlə və səmərəli istifadə ilə bağlı maarifləndirmə tədbirləri həyata

keçiriləcək, eləcə də bərk məişət tullantılarının idarə edilməsi vəziyyəti qiymətləndiriləcək, müvafiq təkmilləşdirmə işləri ilə bağlı layihələr həyata keçiriləcəkdir.

5. Hədəf göstəriciləri

5.1. Dövlət Proqramının əsas hədəf göstəriciləri aşağıdakılardır:

- 5.1.1. dayanıqlı inkişafın təmin olunması;
- 5.1.2. məşğulluq imkanlarının artırılması;
- 5.1.3. əhəlinin həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi;
- 5.1.4. təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə edilməsi;
- 5.1.5. ətraf mühitin mühafizəsinin təmin olunması.

6. Dövlət Proqramının maliyyələşmə mənbələri

6.1. Dövlət Proqramı üzrə tədbirlərin icrasının aşağıdakı mənbələr hesabına maliyyələşdirilməsi nəzərdə tutulur:

- 6.1.1. Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi;
- 6.1.2. Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət büdcəsi;
- 6.1.3. büdcədənkənar fondlar;
- 6.1.4. dövlət-özəl tərəfdaşlığı nəticəsində formalaşan maliyyə vəsaiti;
- 6.1.5. yerli və xarici investisiyalar;
- 6.1.6. beynəlxalq təşkilatların, donorların və fondların vəsaiti;
- 6.1.7. qanunla qadağan olunmayan digər mənbələr.

6.2. Dövlət Proqramında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin maliyyələşdirilməsinə özəl investisiyaların cəlb olunması təşviq ediləcəkdir.

7. Dövlət Proqramının icrası, monitorinqi və qiymətləndirilməsi

Dövlət Proqramının icrası məqsədilə müvafiq prioritet istiqamətlərə uyğun tədbirləri əhatə edən Tədbirlər Planı hazırlanmışdır. Tədbirlər Planı 5 (beş) illik müddəti əhatə edir. Tədbirlər Planına uyğun olaraq 2023-2024-cü illər və 2025-2027-ci illər üçün təfəssilatlı Tədbirlər planları hazırlanacaqdır.

Dövlət Proqramının icrası tədbirlər üzrə ilkin, aralıq və yekun nəticələr nəzərə alınmaqla monitorinq olunacaqdır. Bu göstəricilər müvafiq fəaliyyət istiqamətlərinin icra statusunu qiymətləndirməyə imkan verəcəkdir.

Dövlət Proqramı üzrə monitorinq və qiymətləndirmə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 6 mart tarixli 1294 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Dövlət proqramlarının tərtibi, icrası, monitorinqi və qiymətləndirilməsi Qaydası"na əsasən həyata keçiriləcəkdir.

8. Dövlət Proqramının həyata keçirilməsinə dair Tədbirlər Planı

Sıra №-si	Tədbirin adı	Əsas icraçı orqan (qurum)	Digər icraçılar	İcra müddəti	Nəticə indikatorları		
					ilkın nəticələr	aralıq nəticələr	yekun nəticələr
8.1. Prioritet istiqamət 1. Əlverişli biznes mühitinin yaradılması							
8.1.1.	Azad iqtisadi zonanın yaradılması	İN	NMR NK, DGK, digər aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları)	2023-2027	Azad iqtisadi zonanın yaradılması ilə bağlı layihənin hazırlanması	Azad iqtisadi zonanın yaradılması istiqamətində tədbirlər görülməsi	Ticarət və logistika imkanlarının genişlənməsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası iqtisadiyyatının inkişafı
8.1.2.	Hüquqi və fiziki şəxslərə vergi, gömrük, sosial sığorta və digər sahələrdə güzəştlərin tətbiq edilməsi	İN	DGK, ƏƏSMN, NMR NK	2023-2027	Güzəşt tətbiq olunacaq fəaliyyət sahələrinin müəyyən edilməsi	Vergilərdən azad olunma, sosial sığorta və digər sahələrdə güzəştlərin tətbiq edilməsi	Özəl sektorun inkişafı
8.1.3.	Yerli və xarici investisiyaların cəlb edilməsi ilə bağlı tədbirlər görülməsi	İN	NMR NK, ASK	2023-2027	Yerli və xarici investorların cəlb olunması	Yerli və xarici investisiyalar əsasında yaradılan istehsalat, ticarət, xidmət və digər sahələrdə yeni müəssisələrin işə salınması	Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ümumi Daxili Məhsulunun artımı və yeni iş yerlərinin açılması
8.1.4.	8.1.4. Bank və sığorta xidmətlərinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi	MB	İN, NMR NK	2023-2027	Bank və sığorta xidmətlərinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi ilə bağlı diaqnostikanın aparılması	Bank və sığorta xidmətlərinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsinin təmin edilməsi	Bank və sığorta xidmətlərinə əlçatanlıq səviyyəsinin artırılması
8.1.5.	Sahibkarlıq subyektlərinə güzəştli kreditlərin verilməsi, zəmanət və digər dəstək mexanizmlərinin tətbiq dairəsinin genişləndirilməsi	İN	KTN, NMR NK	2023-2027	Sahibkarlıq subyektlərinin güzəştli maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının artırılması məqsədilə təşviqat tədbirlərinin həyata keçirilməsi	Sahibkarlıq subyektlərinə güzəştli kreditlərin verilməsi	Sahibkarlıq subyektlərinin iqtisadi və maliyyə göstəricilərinin yaxşılaşması
8.1.6.	Gömrük sərhəd-buraxılış məntəqələrində keçidin sürətləndirilməsi və yükötürmə qabiliyyətinin artırılması istiqamətində iş aparılması	DGK	MN, DSX, NMR NK	2023-2027	İnfrastrukturun yaradılması üçün layihələndirmə işlərinin aparılması	Gömrük sərhəd-buraxılış məntəqələrində keçidin sürətləndirilməsi və yükötürmə qabiliyyətinin artırılmasının təmin edilməsi	Gömrük rejiminin sadələşdirilməsi və idxal-ixrac və tranzit dövriyyəsinin artması
8.2. Prioritet istiqamət 2. Ticarətin inkişafı							
8.2.1.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının bütün ərazisi üçün gömrük rüsum güzəştini (siyahı üzrə Azərbaycanda istehsal edilən mallar istisna olmaqla) nəzərdə tutan xüsusi gömrük rejiminin (zonasının) yaradılması	DGK	NMR NK, İN, MN	2023-2027	Hüquqi bazanın formalaşdırılması	Xüsusi gömrük rejiminin (zonasının) fəaliyyətə başlaması	Əhəlinin alıcılıq qabiliyyətinin yüksəlməsi, turistlərin cəlb edilməsi və iqtisadi aktivliyin artması
8.2.2.	Naxçıvan şəhərində rüsumsuz ticarət mağazalarına bərabər güzəştlərin tətbiq olunduğu Ticarət Mərkəzinin yaradılması	NMR NK	DGK, İN, MN	2023-2027	Ticarət Mərkəzinin yerləşməyi yerin müəyyən edilməsi, hüquqi bazanın formalaşdırılması	Ticarət Mərkəzinin fəaliyyətə başlaması	
8.2.3.	Hava yolu ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasına səfər edən, Azərbaycan Respublikasının digər bölgələrindən olan fiziki şəxslər üçün idxal gömrük ödənişləri üzrə güzəşt hədlərinin və şərtlərinin müəyyən edilməsi	DGK	İN, NMR NK, MN	2023-2027	Hüquqi bazanın formalaşdırılması	Güzəştlərin tətbiqinə başlanılması	

Sıra №-si	Tədbirin adı	Əsas icraçı orqan (qurum)	Digər icraçılar	İcra müddəti	Nəticə indikatorları		
					ilkən nəticələr	aralıq nəticələr	yekun nəticələr
8.2.4.	Naxçıvan Muxtar Respublikasında istehsal olunan məhsulların digər bazarlara ixracını təşviq etmək məqsədilə logistik dəstək verilməsi	İN	RİNN, NMR NK	2023-2027	Müvafiq sahədə dəstək verilməsinə dair təkliflər hazırlanması	Məhsullara daşıma dəstəyinin verilməsi	İxracın həcmünün davamlı artması
8.3. Prioritet istiqamət 3. İxracıyönlü sənayenin inkişafı							
8.3.1.	Naxçıvan Muxtar Respublikasında sənaye parkının yaradılması	İN	NMR NK	2023-2027	Sənaye parkının yaradılması üçün müvafiq sənədlərin hazırlanması və aidiyyəti üzrə təqdim edilməsi	Sənaye parkının fəaliyyətə başlaması	Sənaye sahəsinin inkişafı, yeni iş yerlərinin açılması
8.3.2.	Şəhur Sənaye Məhəlləsinin fəaliyyətə başlamasının təmin edilməsi	İN	NMR NK	2023-2027	İnvestorların cəlb edilməsi	İstehsalın təşkil edilməsi	Sənaye sahəsinin inkişafı və məşğulluğun artması
8.3.3.	Naxçıvan Muxtar Respublikasında istehsal olunan məhsulların ixrac coğrafiyasının şaxələndirilməsi	İN	NMR NK, KTN, AQT, DGK	2023-2027	İstehsal olunan məhsulların vahid reyestrinin və rəqəmsal kataloqunun yaradılması	Hədəf bazarlar üzrə məhsul/bazar matrisinin hazırlanması, çatışmazlıqların müəyyənəndirilməsi və aradan qaldırılması	Naxçıvan Muxtar Respublikasında ixracın artması və ixrac bazarlarının genişlənməsi
8.3.4.	İxracıyönlü potensial sənaye sahələri üzrə layihələrin hazırlanması və layihələrə investisiyaların cəlb edilməsi istiqamətində iş aparılması	İN	KTN, EN, ETSN, NMR NK, digər aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları)	2023-2027	Potensial sahələrin müəyyənəndirilməsi, layihələrin hazırlanması və investorların cəlb edilməsi ilə bağlı tədbirlər görülməsi	Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadiyyatına birbaşa xarici investisiyaların cəlb edilməsi	Naxçıvan Muxtar Respublikası iqtisadiyyatının inkişafı və yeni iş yerlərinin yaradılması
8.3.5.	İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən layihələrdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında istehsal olunan məhsullardan istifadənin təşviq edilməsi	İN	NMR NK, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəlikləri və digər aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları)	2023-2027	Mövcud istehsal sahələrinin potensialının qiymətləndirilməsi	İstehsal olunan məhsullardan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə istifadə olunması	Məhsul istehsalının artması, infrastrukturun genişlənməsi, məşğulluğun artması
8.4. Prioritet istiqamət 4. Kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının və emalının inkişafı							
8.4.1.	Bitkiçiliyin, o cümlədən bağçılıq, üzümçülük və bostançılığın inkişaf etdirilməsi	KTN	NMR NK, İN	2023-2027	Naxçıvan Muxtar Respublikasında həmin sahələrin mövcud vəziyyətinin və inkişaf imkanlarının diaqnostikası, diaqnostikanın nəticələri əsasında prioritet sahələr və dəstək tədbirləri barədə təkliflər hazırlanması	Müvafiq sahələrin inkişafı ilə bağlı dəstək tədbirlərinin həyata keçirilməsi	Kənd təsərrüfatında məhsul istehsalının artması
8.4.2.	Heyvandarlığın və arıçılığın inkişaf etdirilməsi	KTN	NMR NK, İN	2023-2027	Naxçıvan Muxtar Respublikasında həmin sahələrin mövcud vəziyyətinin və inkişaf imkanlarının diaqnostikası, diaqnostika nəticələri əsasında prioritet sahələr və dəstək tədbirləri barədə təkliflər hazırlanması	Müvafiq sahələrin inkişafı ilə bağlı dəstək tədbirlərinin həyata keçirilməsi	Kənd təsərrüfatında məhsul istehsalının artması
8.4.3.	Naxçıvan Muxtar Respublikası üçün spesifik və orqanik kənd təsərrüfatı məhsullarının brendləşdirilməsi və təşviqi	NMR NK	KTN, İN	2023-2027	Orqanik kənd təsərrüfatı məhsullarının müəyyənəndirilməsi	Müəyyənəndirilmiş orqanik məhsulların təbliği, orqanik məhsulların xarici bazarlara ixracının təşviq edilməsi	Naxçıvan Muxtar Respublikasının iqtisadiyyatının inkişafı və əhalinin gəlirlərinin artması
8.4.4.	Kənd təsərrüfatı məhsullarının emal və qablaşdırma sahələrinin inkişaf etdirilməsi	NMR NK	İN, KTN	2023-2027	Müvafiq emal sahələrinin və sahələrin inkişafı üçün dəstək alətlərinin müəyyənəndirilməsi	Müvafiq mexanizmlər vasitəsilə müəyyənəndirilmiş emal sahələrinin inkişaf etdirilməsi üçün dəstək göstərilməsi	Naxçıvan Muxtar Respublikası iqtisadiyyatının inkişafı, əhalinin məşğulluğunun və gəlirlərinin artması
8.4.5.	Kənd təsərrüfatı istehsal vasitələri ilə təminat səviyyəsinin artırılması	KTN	NMR NK	2023-2027	Fermerlərin toxum, ting, yem istehsalı və kənd təsərrüfatı texnikası ilə təminat səviyyəsinin qiymətləndirilməsi	Müvafiq istehsal vasitələrinə əlçatanlığın və təminatın yaxşılaşdırılması	Kənd təsərrüfatında məhsuldarlığın və əhalinin gəlirlərinin artması
8.4.6.	Fermerlərə məsləhət xidmətləri göstərilməsinin təşkili	NMR NK	KTN	2023-2027	Fermerlərin müvafiq məsləhət və təlim ehtiyaclarının müəyyənəndirilməsi	Müəyyənəndirilmiş ehtiyaclar əsasında məsləhət və təlim xidmətlərinin təşkili	Fermerlərin müvafiq sahələrdə bilik və bacarıqlarının inkişafı, müvafiq sahələrdə məhsul istehsalının artması
8.4.7.	Aqroparkların yaradılması	NMR NK	İN, KTN	2023-2027	Müvafiq qanunvericiliyin formalaşdırılması, aqroparklar yaradılacaq ərazilərin müəyyənəndirilməsi	Aqroparkların fəaliyyətə başlaması	Kənd təsərrüfatı sahəsində məhsul istehsalının və məşğulluğun artması
8.5. Prioritet istiqamət 5. Turizmin inkişafı							
8.5.1.	Turizm infrastrukturunun yaxşılaşdırılması	NMR NK	DTA	2023-2027	Müvafiq sahədə layihə təkliflərinin hazırlanması	Müvafiq infrastrukturun qurulması	Turizm infrastrukturunun inkişafı
8.5.2.	Müxtəlif turizm növlərinin (qış, kənd, eko və sair) inkişaf etdirilməsi və turizm atlasının hazırlanması	NMR NK	DTA	2023-2027	Turizm növlərinin inkişafına dair layihələrin hazırlanması	Müvafiq layihələrin həyata keçirilməsi, turizm atlasının hazırlanması	Turizmin inkişafı, xarici və yerli turistlərin sayının artması
8.5.3.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının bəzi tarixi-memarlıq abidələrinin UNESCO-nun maddi mədəni irs nümunələri üzrə əsas siyahısına salınması üçün iş aparılması	MdN	NMR NK	2023-2027	Müvafiq siyahıya salınacaq tarixi-memarlıq abidələrinin müəyyənəndirilməsi	Tarixi-memarlıq abidələrinin UNESCO-nun maddi mədəni irs nümunələri üzrə əsas siyahısına salınması	Naxçıvan Muxtar Respublikasının turizm cəlb ediciliyinin artması və tarixi-memarlıq abidələrinin beynəlxalq səviyyədə qorunması
8.5.4.	Turizm və rekreasiya zonalarının yaradılması	DTA	NMR NK	2023-2027	Turizm və rekreasiya zonaları layihələrinin hazırlanması	Turizm və rekreasiya zonalarının yaradılması üçün tədbirlər görülməsi	Turizmin inkişafı, xarici və yerli turistlərin sayının artması
8.6. Prioritet istiqamət 6. Elektrik enerjisi istehsalının və ixracının artırılması							
8.6.1.	Dövlət-özəl tərəfdaşlığı ilə yeni istilik elektrik stansiyalarının tikintisi	EN	NMR NK	2023-2027	Müvafiq elektrik stansiyalarının tikintisinin layihələndirilməsi	Layihələrə uyğun olaraq yeni elektrik stansiyalarının tikintisi ilə bağlı zəruri işlər görülməsi	Elektrik enerjisi istehsalının artması
8.6.2.	Elektrik stansiyalarının mərhələli olaraq əsaslı təmir edilməsi	EN	NMR NK	2023-2027	Əsaslı təmir olunacaq elektrik stansiyalarının seçilməsi	Elektrik stansiyalarında əsaslı təmir işlərinin aparılması	Elektrik təchizatının yaxşılaşması, elektrik enerjisi istehsalının artması
8.6.3.	Mövcud elektrik enerjisi xətlərinin və yarımqstansiyaların müasir tələblərə uyğun olaraq yenidən qurulması	NMR NK	EN	2023-2027	Müvafiq sahədə layihələrin hazırlanması	Elektrik enerjisi xətlərinin və yarımqstansiyaların yenidən qurulması işlərinin aparılması	Elektrik təchizatı infrastrukturunun səmərəliliyinin artması
8.6.4.	Su elektrik stansiyalarının tikintisinin davam etdirilməsi	NMR NK	EN	2023-2027	Müvafiq su elektrik stansiyalarının tikintisi layihələrinin hazırlanması	Su elektrik stansiyalarının tikintisi ilə bağlı zəruri işlər görülməsi	Elektrik təchizatının yaxşılaşması, elektrik enerjisi istehsalının artması
8.6.5.	Dövlət-özəl tərəfdaşlığı ilə alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrinin yaradılmasının davam etdirilməsi	EN	NMR NK	2023-2027	Müvafiq sahədə enerji potensialının dəqiqləşdirilməsi, təkliflər hazırlanması və özəl sektora təqdim olunması	Naxçıvan Muxtar Respublikasında günəş və külək elektrik stansiyalarının yaradılması ilə bağlı layihələrin icrası	"Yaşıl enerji" istehsalının artması

Sıra №-si	Tədbirin adı	Əsas icraçı orqan (qurum)	Digər icraçılar	İcra müddəti	Nəticə indikatorları		
					ilkin nəticələr	aralıq nəticələr	yekun nəticələr
8.6.6.	Xarici ölkələrə birbaşa elektrik enerjisi ixracının həyata keçirilməsi	NMR NK	EN, MN	2023-2027	Müvafiq layihənin hazırlanması	Naxçıvan-Türkiyə yüksək gərginlikli elektrik xətlərinin çəkilməsi	Elektrik enerjisi ixracının artması
8.6.7.	Yeni generasiya güclərinin enerji sisteminə etibarlı inteqrasiyası üçün infrastrukturun qurulması	NMR NK	EN	2023-2027	Müvafiq sahədə yeni infrastrukturun qurulmasına dair təkliflər hazırlanması	Təkliflərə uyğun olaraq yeni infrastrukturun qurulması istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi	Elektrik təchizatının yaxşılaşması
8.6.8.	Enerji səmərəliliyinin təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər görülməsi	NMR NK	EN	2023-2027	Enerji səmərəliliyinin təmin edilməsinə dair layihələr hazırlanması	Enerji sistemini operativ idarə etmək, enerjinin keyfiyyətinə nəzarət və monitorinqlərin aparılması üçün SCADA (nəzarət və məlumatların toplanması sistemi) mərkəzinin yaradılması	Elektrik istehsalı və təchizatı sistemlərində itkilərin davamlı azaldılması
8.6.9.	Elektrik enerjisinin ixracı məqsədilə tezlik tənzimlənməsinin Türkiyə Respublikasının enerji sistemi vasitəsilə aparılması və Naxçıvan Muxtar Respublikasının enerji sisteminin ENTSO-E (Avropa Elektrik Ötürmə Sistemləri Operatorları Assosiasiyası) şəbəkəsinə qoşulması üçün tədbirlər görülməsi	EN	NMR NK	2023-2027	ENTSO-E şəbəkəsinə qoşulma üçün imkanların müəyyən edilməsi	ENTSO-E şəbəkəsinə qoşulma üçün tədbirlər görülməsi	Tezlik tənzimlənməsinin Türkiyə enerji sistemi vasitəsilə aparılması
8.6.10.	Yeni enerji dəhlizinin Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisindən keçəcək hissəsində müvafiq infrastrukturun yaradılması	NMR NK	EN	2023-2027	Tikintisi planlaşdırılan energetika qurğularının müəyyən edilməsi	Energetika qurğularının tikintisi	Elektrik enerjisi ixracının artması
8.7. Prioritet istiqamət 7. İnfrastruktur təminatının inkişafı							
8.7.1.	Müasir texnologiyaların tətbiq edilməsi ilə telekommunikasiya və poçt xidmətlərinin çeşidinin və keyfiyyətinin artırılması	NMR NK	RİNN	2023-2027	Müvafiq sahədə müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqinə dair layihələrin hazırlanması	Müvafiq sahədə müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqinə dair layihələrin həyata keçirilməsi	Keyfiyyətli telekommunikasiya və poçt xidmətləri ilə təminat səviyyəsinin artırılması
8.7.2.	Mobil rabitənin inkişafı ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi	RİNN	NMR NK	2023-2027	Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən mobil operatorların telekommunikasiya şəbəkələrinin "Mərkəzi Baza Sistemi"nə inteqrasiyası	İstehlakçılara nömrə resurslarının ayrılması və onlardan istifadənin əlçatanlığının artırılması	Mobil rabitə xidmətinin keyfiyyətinin yüksəlməsi
8.7.3.	İnternet xidmətlərinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi	NMR NK	RİNN	2023-2027	Şəbəkənin texniki imkanlarının artırılması	Müvafiq şəbəkələrdən istifadənin təşviqi və genişləndirilməsi	Telefon və internet xidmətlərinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və müştəri məmnunluğuna nail olunması
8.7.4.	Fiber-optik magistral şəbəkənin yenilənməsi	NMR NK	RİNN	2023-2027	Naxçıvan Muxtar Respublikasında yüksək sürətli internet xidmətlərinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi	Xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, dayanıqlığın və xidmətlərin fasiləsiz göstərilməsinin təmin edilməsi	İnternet xidmətlərinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, müştəri məmnunluğuna nail olunması
8.7.5.	Nəqliyyat infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi	NMR NK	RİNN	2023-2027	Nəqliyyat infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi məqsədilə layihə təkliflərinin hazırlanması	Müvafiq sahədə layihələrin həyata keçirilməsi	Nəqliyyat xidmətlərinin inkişaf etdirilməsi, ictimai nəqliyyatın keyfiyyətinin artırılması
8.7.6.	Aşağı büdcəli hava nəqliyyatı şirkətləri tərəfindən Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə digər yerli və xarici hava limanları arasında müntəzəm sərnişin və yük daşımalarının təşkil edilməsi	AZAL	RİNN, İN, NMR NK	2023-2027	Potensial aviaşirkətlərin müəyyən olunması ilə bağlı araşdırmalar aparılması, Naxçıvan Hava Limanına uçuşlar etməyə marağı olan aviaşirkətlərlə danışıqlar aparılması	Müqavilələrin bağlanması və aviaşirkətlərin fəaliyyətə başlaması	Naxçıvan Muxtar Respublikasından hava nəqliyyatı ilə daşımaların sayının artması
8.7.7.	Dəmiryol infrastrukturunun inkişafı	ADY	RİNN, MN, NMR NK	2023-2027	Dəmiryol infrastrukturunun yenidən qurulması istiqamətində zəruri hazırlıq işlərinin tamamlanması	Tikinti-quraşdırma işlərinin həyata keçirilməsi	Dəmiryol infrastrukturunun yenidən qurulması ilə təhlükəsiz, sürətli və dayanıqlı daşıma xidmətinin həyata keçirilməsi
8.7.8.	Türkiyə Respublikasından Naxçıvan Muxtar Respublikasına təbii qaz nəqli üçün boru kəmərinin çəkilməsi	SOCAR	EN, NMR NK	2023-2027	Layihə sənədlərinin hazırlanması	Təbii qaz təchizatı üçün kəmərin tikintisinin həyata keçirilməsi	Qaz təchizatının dayanıqlığının yaxşılaşdırılması
8.7.9.	Torpaqların su ilə təminatının yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlər görülməsi	ADSEA	NMR NK	2023-2027	Müvafiq sahədə layihə sənədlərinin hazırlanması	Layihə sənədləri əsasında bərpə və tikinti işlərinin aparılması	Torpaq sahələrinin suvarma suyu ilə təmin edilməsi
8.7.10.	Təsərrüfatlarda mövcud ənənəvi suvarmadan mərhələli olaraq müterəqqi suvarma sistemlərinə keçidin təmin edilməsi	NMR NK	KTN	2023-2027	Müasir suvarma sistemlərinin tətbiqinə dair layihələrin hazırlanması	Müasir suvarma sistemlərinin tətbiqinin həyata keçirilməsi	Sudan səmərəli istifadə və su itkilərinin qarşısının alınması
8.7.11.	Rayon mərkəzlərinin və kəndlərin içməli su təminatının artımı ilə bağlı tədbirlər görülməsi	NMR NK	ADSEA	2023-2027	Müvafiq sahədə layihələrin hazırlanması	İçməli su təminatının yaxşılaşdırılması ilə bağlı layihələrin həyata keçirilməsi	Əhalinin içməli su ilə təminatının artması
8.8. Prioritet istiqamət 8. Sosial sektorun inkişafı							
8.8.1.	Əhalinin mənzil alışına əlçatanlığının yaxşılaşdırılması	MB	MİDA, İKZF	2023-2027	İpoteka kreditləməsinin tətbiqi və sosial mənzillərin tikintisinin aparılması ilə bağlı layihənin hazırlanması	İpoteka kreditləməsinin həyata keçirilməsi, sosial mənzillərin tikintisi	Əhalinin mənzil təminatının yaxşılaşdırılması
8.8.2.	Ümumi təyinatlı internat tipli ümumtəhsil məktəblərinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi	NMR NK	ETN	2023-2027	Yeni internat məktəbi binasının inşası ilə bağlı layihə sənədlərinin hazırlanması	Yeni internat məktəbi binasının inşası, təchizatı və fəaliyyətinin təşkil edilməsi	Az təminatlı və xüsusi himayəyə ehtiyacı olan uşaqların təhsil imkanlarının genişləndirilməsi
8.8.3.	Az təminatlı ailələrin, cəzaçəkmə müəssisələrindən azad edilmiş, habelə sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin özünüməşğulluğunun təmin olunması istiqamətində sosial layihələrin həyata keçirilməsi	NMR NK	ƏƏSMN	2023-2027	Müvafiq sahədə mexanizmlər və normativ-hüquqi bazaya dair təkliflər hazırlanması və qəbul edilməsi	Müvafiq sahədə tədbirlərin həyata keçirilməsi	Müvafiq şəxslərin sosial xidmətlərlə əhatəliliyinin artması
8.8.4.	Əhalinin asudə vaxtının səmərəli təşkili üçün idman komplekslərinin yaradılması və açıq hava idman qurğularının qurulması	NMR NK	GİN	2023-2027	Müvafiq layihələrin hazırlanması	İdman komplekslərinin və qurğularının quraşdırılması	Gənclərin asudə vaxtının səmərəli təşkili
8.8.5.	Özəl təhsil və tibb müəssisələrinin yaradılmasının təşviqi edilməsi	NMR NK	ETN, SN	2023-2027	Özəl təhsil və tibb müəssisələrinin yaradılması üçün təşviqat tədbirlərinin həyata keçirilməsi	Özəl təhsil və tibb müəssisələrinin fəaliyyətə başlaması	Əhalinin keyfiyyətli təhsil və tibb xidmətlərinə çıxışının yaxşılaşdırılması

Sıra №-si	Tədbirin adı	Əsas icraçı orqan (qurum)	Digər icraçılar	İcra müddəti	Nəticə indikatorları		
					ilkin nəticələr	aralıq nəticələr	yekun nəticələr
8.9. Prioritet istiqamət 9. İnsan kapitalının inkişafı							
8.9.1.	Peşə təhsilinin inkişaf etdirilməsi istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi	NMR NK	ETN, ƏƏSMN	2023-2027	Peşə təhsilinin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı layihə təkliflərinin hazırlanması	Müvafiq layihələrin icra edilməsi	Əmək bazarının tələblərinə uyğun peşə təhsilli gənclərin sayının artması
8.9.2.	Ümumtəhsil müəssisələrində təhsilin keyfiyyətinin artırılması istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi	NMR NK	ETN	2023-2027	Təhsilin keyfiyyətinin artırılması ilə bağlı layihə təkliflərinin hazırlanması	Müvafiq layihələrin həyata keçirilməsi	Orta təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin artması
8.9.3.	Naxçıvan Dövlət Universitetinin nəzdində ingilisdilli orta məktəbin yaradılması	NMR NK	ETN	2023-2027	Müvafiq orta məktəbin yaradılması ilə bağlı layihə hazırlanması	İngilisdilli orta məktəbin fəaliyyətə başlaması	Orta təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin artması
8.9.4.	Ali təhsil müəssisələrində yeni məzmunlu proqramların (SABAH, ingilisdilli tibb fakültəsi, tibbi tədqiqat klinikası və sair) tətbiq edilməsi	NMR NK	ETN, SN	2023-2027	Müvafiq sahədə layihə təkliflərinin hazırlanması	Müvafiq layihələrin həyata keçirilməsi	Ali təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin yüksəlməsi
8.9.5.	Naxçıvan Dövlət Universiteti ilə xarici ölkələrin ali təhsil müəssisələri arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi, birgə proqramların təşkili	NMR NK	ETN	2023-2027	Müvafiq layihə təkliflərinin hazırlanması və danışıqlar aparılması	Əməkdaşlıq layihələrinin həyata keçirilməsi	Ali təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin yüksəlməsi
8.9.6.	Gənclərin İnkişaf və Karyera Mərkəzinin yaradılması	GF	NMR NK	2023-2027	Müvafiq sahədə təkliflərin hazırlanması	Müasir gənclər məkanının yaradılması	Gənclərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili, onların ideoloji hazırlığı, şəxsi inkişafı istiqamətində fəaliyyətin təşkili
8.9.7.	Gənclərin şəxsi və peşəkar inkişafı üçün tədbirlərin həyata keçirilməsi	GİN	GF, NMR NK	2023-2027	Müvafiq sahədə layihə təkliflərinin hazırlanması	Müvafiq layihələrin həyata keçirilməsi	Gənclərin intellektual və yaradıcı potensialının artması və cəmiyyətin ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi və mədəni həyatında yaxından iştirakının təmin edilməsi
8.9.8.	Dövlət qulluğunda bilik, bacarıq və səriştənin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi	DİA	DİM, NMR NK, digər aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları)	2023-2027	Dövlət qulluqçularının bilik, bacarıq və səriştələrinin inkişaf etdirilməsi üçün təlim modulunun hazırlanması	Müvafiq dövlət orqanlarında (qurumlarında) dövlət qulluqçularının təlimlərə cəlb edilməsi	Dövlət orqanlarında (qurumlarında) qulluq keçən dövlət qulluqçularının bilik, bacarıq və səriştələrinin artması
8.9.9.	Startup layihələrin dəstəklənməsi ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi	RINN	İN, NMR NK, digər aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları)	2023-2027	Müvafiq sahədə layihə təkliflərinin hazırlanması	Müvafiq layihələrin həyata keçirilməsi	Naxçıvan Muxtar Respublikasında startup təfəkkürünün və regionun innovasiya ekosisteminin inkişafı
8.10. Prioritet istiqamət 10. İnstitusional inkişaf							
8.10.1.	Təhsil sahəsi üzrə dövlət xidmətlərinin inkişaf etdirilməsi	NMR NK	ETN	2023-2027	Təhsil müəssisələrində göstərilən xidmətlərin çeşidinin və keyfiyyətinin artırılması ilə bağlı layihə təkliflərinin hazırlanması	Təhsil müəssisələrində göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi	Təhsil müəssisələrində xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəlməsi
8.10.2.	Mədəniyyət sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi, maddi-texniki bazanın gücləndirilməsi və mədəniyyət sahəsinin inkişafının təmin edilməsi	NMR NK	MdN, AMEA	2023-2027	Mədəniyyət müəssisələrinin fəaliyyətinin optimallaşdırılması və sahənin inkişafı ilə bağlı layihələrin hazırlanması	Müvafiq sahədə layihələrin həyata keçirilməsi	Mədəniyyət müəssisələri tərəfindən əhaliyə göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin yüksəlməsi
8.10.3.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının dövlət orqanları (qurumları) ilə Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları (qurumları) arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi və müvafiq məlumat mübadiləsinin təmin edilməsi	PA	NK, NMR NK, digər aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları)	2023-2027	Müvafiq sahədə layihə təkliflərinin hazırlanması	Müvafiq sahələrdə əməkdaşlığın inkişafı və məlumat mübadiləsinin təmin edilməsi üçün tədbirlər görülməsi	Dövlət xidmətlərinin keyfiyyət səviyyəsinin yüksəlməsi
8.10.4.	Əmək münasibətləri, məşğulluq, sosial müdafiə sahələrinə aid fəaliyyətin təşkilinin və dövlət xidmətlərinin inkişaf etdirilməsi	NMR NK	ƏƏSMN	2023-2027	Müvafiq sahədə layihə təkliflərinin hazırlanması	Müvafiq sahədə tədbirlərin həyata keçirilməsi	Müvafiq sahələrdə göstərilən xidmətlərin keyfiyyət səviyyəsinin yüksəlməsi
8.10.5.	Tibb sahəsi üzrə dövlət xidmətlərinin inkişaf etdirilməsi	NMR NK	İTSDA, SN	2023-2027	Tibb müəssisələrində xidmətlərin inkişafına dair layihələrin hazırlanması	Tibb müəssisələrində xidmətlərin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi	Tibb müəssisələrində xidmətlərin keyfiyyət səviyyəsinin yüksəlməsi
8.10.6.	Naxçıvan iqtisadi rayonunun ümumi planının hazırlanması	DŞAK	Digər aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları)	2023-2025	Ümumi planın sifariş olunması	İnkişaf istiqamətlərinin müəyyən edilməsi ilə ümumi planın hazırlanması	Ümumi planın təsdiq olunması
8.10.7.	Naxçıvan Muxtar Respublikası şəhərlərinin baş planlarının hazırlanması	DŞAK	NMR NK, digər aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları)	2023-2027	Baş planların sifariş olunması	Şəhər torpaqlarından istifadə növlərini müəyyən etməklə baş planların hazırlanması	Baş planların təsdiq olunması
8.10.8.	Kənd təsərrüfatı sahəsinin dəstəklənməsi ilə bağlı fəaliyyətin və dövlət xidmətlərinin inkişaf etdirilməsi	KTN	NMR NK	2023-2027	Müvafiq sahədə dəstək mexanizminin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təkliflərin hazırlanması	Kənd təsərrüfatı sahəsinin dəstəklənməsi ilə bağlı fəaliyyət və xidmətlərin həyata keçirilməsi	Aqrar istehsalın və emalın iqtisadi göstəricilərdə payının artması
8.10.9.	Mikro, kiçik və orta biznesin dəstəklənməsi istiqamətində fəaliyyətin inkişaf etdirilməsi və dövlət xidmətlərinin təşkil edilməsi	İN	NMR NK	2023-2027	"KOB dostu" ofislərinin yaradılması ilə bağlı layihələrin hazırlanması	"KOB dostu" ofislərinin yaradılması və xidmətlərin təşkili	Sahibkarların müvafiq dəstək xidmətlərinə əlçatanlığının yaxşılaşdırılması
8.10.10.	Sahibkarlıq subyektləri tərəfindən vergi sahəsində könüllü əmələtmə səviyyəsinin artırılması	İN	NMR NK	2023-2027	Naxçıvan şəhərində vergi-ödəyicilərinə xidmət mərkəzinin yaradılması	Digər şəhər və rayonlarda vergiödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinin yaradılması	Sahibkarlara xidmət səviyyəsinin yüksəldilməsinə nail olmaqla sahibkarlar tərəfindən könüllü əmələtmə səviyyəsinin yüksəlməsi
8.10.11.	Dövlət əmlakının idarə edilməsi sahəsində fəaliyyətin və xidmətlərin inkişaf etdirilməsi	İN	NMR NK	2023-2027	Dövlət əmlakının idarə edilməsi sahəsində müvafiq fəaliyyət və xidmətlərin inkişaf etdirilməsi ilə bağlı layihələrin hazırlanması	Dövlət əmlakının idarə edilməsi sahəsində müvafiq fəaliyyətin icrası və xidmətlərin təşkil edilməsi	Müvafiq sahədə dövlət xidmətlərinin keyfiyyət səviyyəsinin yüksəlməsi
8.10.12.	Dövlət qulluğuna qəbul və inzibati dövlət qulluğu vəzifələrinin tutulmasının mərkəzləşdirilmiş qaydada həyata keçirilməsi	NMR NK	NK, DİM, digər aidiyyəti dövlət orqanları (qurumları)	2023-2027	Qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi məqsədilə müvafiq normativ-hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması və təsdiq edilməsi	Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində dövlət qulluğuna qəbul və inzibati vəzifələrin tutulması üzrə vahid yanaşmanın tətbiq edilməsi	Dövlət qulluğuna qəbulda şəffaflığın artması

Sıra №-si	Tədbirin adı	Əsas icraçı orqan (qurum)	Digər icraçılar	İcra müddəti	Nəticə indikatorları		
					ilkin nəticələr	aralıq nəticələr	yekun nəticələr
8.10.13.	Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən dövlət orqanlarının (qurumlarının) xidmətlərinin rəqəmsallaşdırılması istiqamətində tədbirlər görülməsi	RİNN	NMR NK	2023-2027	Naxçıvan Muxtar Respublikasında elektron xidmətlərdən istifadənin asanlaşdırılması	Naxçıvan Muxtar Respublikasında elektron xidmətlərin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi	Elektron xidmətlərdə rəqəmsal həllərin tətbiqinin şaxələndirilməsi
8.10.14.	Texniki yardım və qrant layihələrinin Naxçıvan Muxtar Respublikasına cəlb edilməsi	İN	NMR NK, aidiyyəti qurumlar	2023-2027	Müvafiq donor təşkilatlarla danışıqlar aparılması və layihələrin müəyyənəndirilməsi	Texniki yardım və qrant layihələrinin icra edilməsi	Beynəlxalq təcrübələrin tətbiqi ilə sosial-iqtisadi sahələrdə inkişafa nail olunması
8.11. Prioritet istiqamət 11. Ətraf mühitin mühafizəsinin gücləndirilməsi							
8.11.1.	Naxçıvan Muxtar Respublikasının təbii ehtiyatlarından istifadə potensialının artırılması	NMR NK	ETSN, İN, aidiyyəti qurumlar	2023-2027	Potensial xammal ehtiyatlarının müəyyən edilməsi və təbii sərvətlərin iqtisadi dövriyyəyə cəlbi məqsədilə təkliflər hazırlanması	Müvafiq sahədə layihələrin icra edilməsi	Naxçıvan Muxtar Respublikasının təbii resurslarından səmərəli istifadənin təmin edilməsi
8.11.2.	Meşəsalma və meşəbərpa tədbirlərinin görülməsi	NMR NK	ETSN	2023-2027	Meşəsalma və meşəbərpa işləri aparılacaq ərazilərin müəyyənəndirilməsi	Meşəsalma və meşəbərpa işlərinin aparılması	Meşə fondu torpaqlarında meşə ilə örtülən sahələrin artması
8.11.3.	Ekoloji təmiz və təhlükəsiz nəqliyyat vasitələrinin (minik avtomobilləri, avtobuslar və sair) dövriyyəsinin stimullaşdırılması	NK	RİNN, NMR NK, İN, DGK	2023-2027	Elektrik mühərriqli və hibrid nəqliyyat vasitələrindən istifadənin stimullaşdırılması məqsədilə vergi-gömrük güzəştlərinin tətbiqi	Ekoloji təmiz və təhlükəsiz nəqliyyat vasitələrindən (minik avtomobilləri, avtobuslar və sair) istifadənin artırılması	Ekoloji vəziyyətin yaxşılaşması
8.11.4.	Biomüxtəlifliyin qorunması ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi	NMR NK	ETSN	2023-2027	Müvafiq sahədə layihə təkliflərinin hazırlanması	Biomüxtəlifliyin qorunması ilə bağlı tədbirlərin həyata keçirilməsi	Biomüxtəlifliyin qorunması
8.11.5.	Sudan qənaətli və səmərəli istifadə ilə bağlı maarifləndirmə tədbirlərinin görülməsi	NMR NK	KTN, ADSEA	2023-2027	Müvafiq sahədə həyata keçiriləcək layihələrlə bağlı təkliflər hazırlanması	İcməli sudan qənaətlə istifadə edilməsi ilə bağlı maarifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi	Əhalinin sudan qənaətlə istifadə ilə bağlı məlumatlılıq səviyyəsinin artması
8.11.6.	Bərk məişət tullantılarının idarə olunması ilə bağlı işlər görülməsi	ETSN	"Təmiz Şəhər" ASC, NMR NK	2023-2027	Bərk məişət tullantılarının idarə olunmasına dair layihə təkliflərinin hazırlanması	Bərk məişət tullantılarının idarə olunması tədbirlərinin həyata keçirilməsi	Bərk məişət tullantılarının idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi və əhatə dairəsinin genişlənməsi

AKRONİMLƏR VƏ İXTİSARLAR

ADSEA - Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyi
 ADY - "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
 AMEA - Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
 AQTA - Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi
 ASK - Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyası
 AZAL - "Azərbaycan Hava Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti
 DGK - Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsi
 DİA - Dövlət İdarəçilik Akademiyası
 DİM - Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzi
 DSX - Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti
 DŞAK - Azərbaycan Respublikasının Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi
 DTA - Azərbaycan Respublikasının Dövlət Turizm Agentliyi
 EN - Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi
 ETN - Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi
 ETSN - Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi
 ƏƏSMN - Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi

GF - Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu
 GİN - Azərbaycan Respublikasının Gənclər və İdman Nazirliyi
 İKZF - Azərbaycan Respublikasının İpoteka və Kredit Zəmanət Fondu
 İN - Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi
 İTSDA - Azərbaycan Respublikasının İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi
 KTN - Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi
 MB - Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı
 Mdn - Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi
 MİDA - Azərbaycan Respublikasının Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi
 MN - Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi
 NK - Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti
 NMR NK - Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti
 PA - Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyası
 RİNN - Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi
 SN - Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyi
 SOCAR - Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti
 "Təmiz Şəhər" ASC - "Təmiz Şəhər" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti
 VXSİDA - Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi

"Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Bakı Enerji Forumunun xüsusi sessiyası Naxçıvan şəhərində təşkil olunub

3 iyun 2023-cü il tarixində "Bakı Enerji Həftəsi-2023" çərçivəsində "Naxçıvan və Şərqi Zəngəzurun "yaşıl enerji" potensialı" mövzusunda xüsusi sessiya keçirilib.

"Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Naxçıvan şəhərində təşkil olunan xüsusi sessiyanın iştirakçıları əvvəlcə Ulu Öndərin abidəsini ziyarət edib, abidənin önünə gül dəstələri düzülüb.

Sonra Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisində tədbir iştirakçıları ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli arasında görüş keçirilib.

Daha sonra Azərbaycan Respublikasının dövlət qurumlarının, Naxçıvan Muxtar Respublikasının aidiyyəti strukturlarının, Azərbaycan Respublikasında akkreditə olunmuş diplomatik nümayəndəliklərin, Bakı Enerji Forumunda qatılan xarici şirkətlərin nümayəndələrinin iştirakı ilə təşkil olunan Naxçıvan xüsusi sessiyası işə başlayıb.

Sessiya iştirakçıları muxtar respublikada

fəaliyyət göstərən emal və xidmət müəssisələri tərəfindən istehsal olunan məhsulların nümayiş olunduğu stendlərlə tanış olublar.

Xüsusi sessiya SOCAR-ın mətbuat katibi Orxan Hüseynovun moderatorluğu ilə Naxçıvan Biznes Mərkəzində keçirilib.

Açılış nitqi ilə çıxış edən Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli tədbir iştirakçılarına Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olduğu Naxçıvanda salamlamaqdan məmnunluq hissi duyduğunu bildirib və xüsusi sessiyanın işinə uğurlar diləyib.

Müstəqilliyimizin ilk illərində ölkəmizin üzvləşdiyi ağır vəziyyətdən bəhs edən Fuad Nəcəfli məhz Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın bu ağır sınaqdan şərəflə çıxdığını vurğulayıb. O bu xüsusda Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin müəyyənəndirdiyi enerji strategiyasının, "Əsrin müqaviləsi"nin imzalanmasının ölkəmizin hərtərəfli inkişafında müstəsna rol oynadığını diqqətə çatdırıb.

Sonra Naxçıvanın "yaşıl enerji" potensialından bəhs edən videoçarx nümayiş etdirilib. Panel müzakirələrində çıxış edən Azərbaycan Respublikasının energetika naziri

Ardı 9-cu səhifədə

Pərviz Şahbazov bu gün Naxçıvanın "yaşıl enerji" marafonuna qoşulduğunu söyləyib. Nazir Naxçıvanda "yaşıl enerji zonası"nın inkişafı üçün Konsepsiyanın hazırlandığını və əlverişli günəş radiasiyasına malik Naxçıvanın bu məqsədin həyata keçirilməsi üçün ideal ərazi olduğunu vurğulayıb.

Muxtar Respublikanın elektrik enerjisi hesabına ödəndiyini qeyd edən Pərviz Şahbazov Naxçıvanda 1500 MVt gücündə "yaşıl enerji" layihələrinin reallaşdırılmasının hədəfləndiyini bildirib: "Bu gün burada "TotalEnergies" və Nobel Energy Management" şirkətləri ilə ümumi gücü 900 MVt olan günəş və külək enerjisi layihələri üzrə əməkdaşlıq sənədləri imzalayacağıq. Bu güclərin 650 MVt-ı məhz Naxçıvanda yaradılacaq".

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) prezidenti Rövşən Nəcəf bu il Azərbaycan xalqının Ulu Öndər Heydər Əliyevin 100 illik yubileyini qeyd etdiyini

əhəmiyyətindən bəhs edən SOCAR prezidenti Naxçıvanın zəngin bərpəolunan enerji potensialına malik olduğunu, bu sahənin inki-

istiqamətlər olaraq müəyyənləşdirildiyini, SOCAR-ın quruda və dənizdə bərpə olunan enerji mənbələri ilə bağlı potensial imkanları

duqlarını ifadə edib.

"China Energy International Group Co.Ltd" şirkətinin baş vitse-prezidenti Xiaodan Lin Naxçıvan və Şərqi Zəngəzurun Günəş enerjisi potensialından bəhs edib, bu regionların Azərbaycanda Günəş enerjisi layihələrinin inkişafına töhfə verəcəyini vurğulayıb. O, həmçinin Abşeron yarımadasının sahilyanı ərazilərində nəhəng külək enerjisi potensialının olduğunu qeyd edib, bu xüsusda "yaşıl enerji" potensialının inkişafı ilə Azərbaycanın qonşu ölkələri bərpə olunan enerji ilə təmin edə biləcəyini ifadə edib.

Tədbir çərçivəsində SOCAR ilə "China Energy International Group Co.Ltd" şirkəti arasında Əməkdaşlığa dair Saziş imzalanıb. Saziş Azərbaycan Respublikasında bərpə olunan enerji layihələrinin inkişafını, tərəflər arasında təcrübə mübadilələrinin təşkilini, texniki və maliyyə cəhətdən potensial layihələrin reallaşdırılması üçün optimal yanaşmanı və digər məsələləri nəzərdə tutur.

Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və "TotalEnergies" şirkəti arasında "250 MVt gücündə quruda külək, Naxçıvan Muxtar Respublikasında 250 MVt gücündə Günəş Elektrik stansiyaları, habelə enerji saxlanma sistemləri layihələrinin qiymətləndirilməsi və həyata keçirilməsi fəaliyyəti üzrə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu", Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və Nobel Energy Management MMC arasında "Naxçıvan Muxtar Respublikasında 400 MVt gücündə Günəş Elektrik Stansiyasının tikintisi və istehsal ediləcək elektrik enerjisinin Türkiyə Respublikasına ixracı üzrə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" imzalanıb.

Daha sonra tədbir iştirakçıları üçün mədəni program təşkil olunub.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş sərgi ilə tanış olan qonaqlar Ulu Öndərin sevdidi və Ümummilli Liderə həsr olunan musiqili kompozisiyalardan ibarət konsert programını izləyiblər.

Tədbir çərçivəsində, həmçinin Naxçıvanın tarixi-memarlıq abidələrinə, o cümlədən "Möminə Xatın" türbəsinə və Açıq Səma Altında Muzey Kompleksinə tur təşkil edilib.

Sonda xatirə şəkləri çəkdirilib.

"Şərq qapısı"

bildirib. O, Ümummilli Liderin əziz xatirəsinə ehtiram əlaməti olaraq ölkəmiz üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən bir çox tədbirlərin, Bakı Enerji Forumu çərçivəsində xüsusi sessiyanın Ulu Öndərin anadan olduğu Naxçıvanda keçirildiyini vurğulayıb.

"Naxçıvan və Şərqi Zəngəzurun yaşıl enerji potensialı" mövzusunda xüsusi sessiyanın Naxçıvan şəhərində təşkil olunmasının

şafının ölkəmizin enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsinə və karbon emissiyasının azaldılmasına mühüm töhfə verəcəyini vurğulayıb.

"Yaşıl enerji"yə keçidin bu gün müasir dövrün əsas çağırışlarından biri olduğunu qeyd edən Rövşən Nəcəf SOCAR-ın uzunmüddətli korporativ hədəflərindən danışib, bu xüsusda enerji keçidi, rəqəmsallaşma və innovasiya kimi fəaliyyət sahələrinin prioritet

mütəmadi olaraq araşdırdığını və nəzərdən keçirdiyini diqqətə çatdırıb.

Azərbaycanın möhtəşəm enerji tarixinin bir hissəsi olmaqdan böyük qürur duyduğunu bildiren bp-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Counz bundan sonra da ölkənin enerji gələcəyinin formalaşmasına dəstək verməyə hazır olduğunu ifadə edib. Qəri Counz Azərbaycanın, xüsusən Naxçıvan və Şərqi Zəngəzurun böyük günəş, geotermal, hidroenergetika və külək potensialı ilə seçildiyini, bu rəngarəngliyin xalis sifir enerji sistemi üçün ideal imkan yaratdığını, ölkənin etibarlı enerji təərəfdaşı kimi bp-nin bu potensialı maksimum dərəcədə inkişaf etdirmək öhdəliyinə sadıq qaldığını vurğulayıb.

"TotalEnergies" şirkətinin Azərbaycan üzrə icraçı direktoru Regis Agut çıxışında Naxçıvan və Şərqi Zəngəzur regionları da daxil olmaqla Azərbaycanın zəngin bərpə olunan enerji potensialına malik olduğunu bildirib. Regis Agut "TotalEnergies"-in iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə çərçivəsində "yaşıl enerji" istehsalının artırılması kimi ümumi hədəflərinə töhfə vermək məqsədilə Azərbaycanla potensial günəş və külək enerjisi layihələri üzrə tərəfdaşlıq etməyə hazır ol-

Naxçıvanın "yaşıl enerji zonası"na çevrilməsi üçün çox böyük potensial var

"Bakı Enerji Həftəsi-2023" çərçivəsində "Naxçıvan və Şərqi Zəngəzurun "yaşıl enerji" potensialı" mövzusunda xüsusi sessiyanın iştirakçıları "Şərq qapısı" qəzetinə müsahibə verərək sessiyanın və imzalanan memorandumların əhəmiyyətindən danışdılar:

Elnur Soltanov – Azərbaycan Respublikası energetika nazirinin müavini: – Ənənəvi "Bakı Enerji Həftəsi"-nin son və ən əhəmiyyətli günü, özü də "Heydər Əliyev İli"-ndə Naxçıvanda keçirilir. "Yaşıl enerji"də Naxçıvanın xüsusi əhəmiyyəti vardır. Birinci onunla əlaqədardır ki, cənab Prezident işğaldan azad olunmuş ərazilərdən sonra buradakı uğurları görərək Naxçıvanın da "yaşıl enerji" zonası elan edilməsi tapşırığını verdi. Energetika Nazirliyində bütün qurumlar cəlb olunaraq Naxçıvan rəhbərliyinin uyğun gördüyü mütəxəssislər də dəvət edilərək işçi qrupu yaradıldı. İlk mərhələdə reabilitasiya və Naxçıvanda enerji təhlükəsizliyini təmin edəcək bütün işlərin görülməsi üçün artıq siyahı hazırlanıb hökumətə təqdim edilmək üzrədir. Sonra isə "yaşıl enerji" zonası tərkibində nələri edə bilirik məsələləri üçün artıq texniki tapşırıq hazırlanır və yaxın vaxtlarda məsləhətçi şirkət işə alınacaq. Burada məqsəd nədir? Naxçıvan Azərbaycanda radiasiya nöqtəyi-nəzərdən ən yaxşı ərazidir. Yəni Günəş radiasiyasının ən yüksək olduğu yer Naxçıvandır. Dünyadakı ən yaxşı ərazilərlə müqayisə olunacaq səviyyədədir. Külək kifayət qədər güclüdür. Ən azından 1500 meqavatlıq potensialın varlığından danışa bilərik. Müqayisə üçün deyim ki, hazırda Naxçıvanda bütün qoyuluş gücü 250 meqavatdır və hətta bir köhnə

stansiyayı saymasaq 180 meqavatdır. 180 meqavata qarşı bundan on dəfə çox "yaşıl enerji" potensialını reallaşdırmaq planımız vardır. Nəyə görə bunu edirik? Çünki Naxçıvan Azərbaycanın yeganə regionudur ki, Türkiyə ilə birbaşa əlaqəsi vardır. Bilirsiniz ki, Gürcüstan üzərindən "Azərenerji" Türkiyəyə ixrac həyata keçirir. Ancaq birbaşa Türkiyə bazarına çıxış daha böyük üstünlük qazandırır. Naxçıvana əgər ayrıca olaraq baxsaq, burada Günəş Enerji stansiyaları 39 meqavatdır. Yəni ümumi gücə baxanda Naxçıvanın illik ortalama enerji istehlakı 60 meqavatdır. Belə bir yerdə Günəşin 39-40 meqavat ətrafında olması çox irəli göstəricidir. Elnur Soltanov "Bakı Enerji Həftəsi" çərçivəsində imzalanan memorandumların əhəmiyyətindən söhbət açaraq dedi ki, xarici şirkət nümayəndələri ilə, ümumilikdə, 4 memorandum, müqavilə imzalandı. Müqavilələr arasında spesifik olaraq 650 meqavatlıq nəzərdə tutulan Naxçıvana aiddir. Biz Prezidentin Naxçıvandakı səlahiyyətli nümayəndəsi ilə görüşdük, söhbət etdik, çox sağ olsunlar, məsələyə xüsusi diqqət yetirirlər. Günəş Elektrik Stansiyasının qurulmasında əsas amil torpaq ayrılması məsələsidir ki, bu kifayət qədər mürəkkəbdir, vaxtalcıdır. Naxçıvanda o məsələ tezliklə həllini tapdığına görə mənə elə gəlir ki, burada işlər çox sürətlə aparılacaq. Amma ikinci əsas məsələ isə, adətən, sənaye miqyaslı Günəş Elektrik stansiyalarının tikilməsinin 2 il vaxt almasıdır. Belə ki, yekun investisiya qərarı verildikdən sonra FİD iki il vaxt alır, çox ciddi mühəndis araşdırmaları tələb edir. Bilirsiniz ki, 650 meqavatlıq Günəş Elektrik Stansiyası haradasa 1500 hektar ərazini əhatə edir, yəni nəhəng bir yatırımdır. Bu, təqribən, yarım milyard dollardan çox yatırımdır. Yəni dediyim kimi, iki ilin üzərinə əlavə olaraq bir

və ya iki il gölməliyə ki, müqavilələr və araşdırmalar da tamamlansın. Amma çox gələcəyə getməyə ehtiyac yoxdur, Naxçıvanın hazırda bərpə olunan sahədə böyük təcrübə potensialı vardır. Məsələn üçün Almaniya kimi ölkə bərpə olunan mənbələrdən 40 faiz enerji alır, Naxçıvanda bu göstərici 33 faizdir. Əlbəttə ki, Naxçıvan Azərbaycanın ayrılmaz hissəsidir, amma bütün hallarda ayrıca bölgə kimi baxanda nisbət olaraq Naxçıvan kifayət qədər uğurludur.

Qəri Counz – bp-nin regional prezidenti: – Naxçıvanın Günəş enerjisi baxımından çox böyük potensialı var. Burada Günəş panellərinin quraşdırılması və geniş ixrac potensialı yaratmaq üçün əlverişli şərait mövcuddur. Biz bu barədə çox eşitməmişik və mən düşünürəm ki, bu, region üçün çox böyük fürsətdir. Keçən il enerji layihələri üçün Şuşada görüşmüşdük. Bu il də Naxçıvanda qismət oldu. Səmimi deyim ki, bura gəlmək hər insana nəisib olmur. Buna görə özümü şanslı hesab edirəm.

Regis Agut – TotalEnergies Azərbaycan İcraçı Direktor və ölkə üzrə sədri: – Naxçıvan möhtəşəm diyardır. Burada olduğum üçün şadam. Biz inanırıq ki, Naxçıvanın innovativ enerji sahəsində böyük potensialı var. Biz muxtar respublika ərazisində Günəş panellərinin quraşdırılmasında maraqlıyıq və bu sahədə araşdırma işlərini sürətləndirməyi ümid edirik. İmzaladığımız memorandum da bu potensialı araşdırmağa hesablanıb. Ümid edirəm ki, bu layihə Naxçıvanı "yaşıl enerji" zonasına çevirəcək və böyük ixrac potensialı yaranacaq.

✍ Nail ƏSGƏROV

